

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

**СПРАВА «ПОПІЛІН ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF POPILIN v. UKRAINE)**

(Заява № 12470/04)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

16 квітня 2009 року

ОСТАТОЧНЕ
16.07.2009

Це рішення стане остаточним за обставин, викладених у п. 2 статті 44 Конвенції. Воно може підлягати редакційним виправленням.

У справі «Попілін проти України»

Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

Райт Маруст (Rait Maruste), *Голова*,

Карел Юнгвірт (Karel Jungwiert),

Ренате Ягер (Renate Jaeger),

Ізабель Берро-Лефевр (Isabelle Berro-Lefevre),

Миряна Лазарова-Трайковська (Mirjana Lazarova Trajkovska),

Здравка Калайджієва (Zdravka Kalaydjieva), *судді*,

Станіслав Шевчук (Stanislav Shevchuk), *суддя ad hoc*,

та Клаудія Вестердік (Claudia Westerdiek), *Секретар секції*,

після обговорення за зачиненими дверима 24 березня 2009 року, виносить таке рішення, що було прийняте того ж дня:

ПРОЦЕДУРА

1. Справа порушена за заявою (№ 12470/04), поданою до Суду проти України відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція) громадянином України п. Попілінім Олегом Миколайовичем (далі — заявник) 15 березня 2004 року.

2. Уряд України (далі — Уряд) був представлений його Уповноваженим — п. Ю. Зайцевим. 3. 17 вересня 2007 року Голова п'ятої секції вирішив направити заяву на комунікацію з Урядом. Було також вирішено проводити розгляд заяви по суті одночасно з розглядом її прийнятності (пункт 3 статті 29).

ФАКТИ**ОБСТАВИНИ СПРАВИ**

4. Заявник народився у 1937 році та проживає у м. Торонто, Канада.

5. 8 серпня 2000 року пан А. звернувся до Дзержинського районного суду м. Харкова (далі — суд) з позовом до заявника та пана Д. про відшкодування моральної шкоди за завдане приниження, як стверджував пан А.

6. Невстановленої дати пан А. звернувся до суду з клопотанням про забезпечення позову шляхом звернення до міграційної служби м. Харкова Міністерства внутрішніх справ (далі — міграційна служба) щодо заборони заявнику виїхати з України на постійне місце проживання за кордон. 18 липня 2002 року суд задовольнив клопотання пана А.

7. 23 і 30 вересня 2002 року суд скасував ухвалу від 18 липня 2002 року та наклав арешт на квартиру заявника.

8. 31 жовтня 2002 року заявник переїхав на постійне місце проживання до Канади. 13 грудня 2002 року він повернувся до України.

9. 25 березня 2003 року апеляційний суд Харківської області (далі — апеляційний суд) за апеляційною скаргою пана А. скасував ухвали від 23 і 30 вересня 2002 року та направив справу на новий судовий розгляд.

10. 21 квітня 2003 року заявник подав до пана А. зустрічний позов, вимагаючи компенсацію моральної шкоди.

11. У травні 2003 року заявник відклав свій переїзд на постійне місце проживання до Канади у зв'язку з необхідністю отримання пенсії в Україні.

12. Листом від 2 жовтня 2003 року суд повідомив голові міграційної служби, що 25 березня 2003 року ухвали від 23 і 30 вересня 2002 року були скасовані, міграційна служба має керуватись ухвалою від 18 липня 2002 року.

13. 21 липня 2004 року заявник знову виїхав з України до Канади, де він проживає і сьогодні. 14. 3 липня 2004 року в національних судах у заявника був представник.

15. 22 квітня 2005 року суд відмовив у задоволенні позову пана А. та частково задовольнив зустрічний позов заявника.

16. 16 грудня 2005 року апеляційний суд змінив рішення від 22 квітня 2005 року і відмовив заявнику у задоволенні його зустрічного позову.

17. 23 лютого 2006 року пан А. подав касаційну скаргу до Верховного Суду. Провадження триває.

18. Відповідно до документів, наданих Урядом, в ході провадження було проведено близько сорока дев'яти судових засідань. Дев'ять судових засідань було перенесено у зв'язку з тим, що суддя розглядав інші справи, одне — у зв'язку з його відпусткою і ще одне — у зв'язку з тим, що суддя хворів. Близько двадцяти чотирьох засідань були відкладені у зв'язку з неявкою сторін чи їх представників або ж у зв'язку з їх клопотанням. З матеріалів справи не вбачається, що національні суди вживали будь-яких заходів для забезпечення явки сторін у судові засідання. Явки жодного судового засідання не було відкладено через неявку тільки одного заявника.

ПРАВО

I. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ ПУНКТУ 1 СТАТТІ 6 КОНВЕНЦІЇ

19. Заявник скаржився, що тривалість провадження у його справі не відповідала вимозі «розумного строку», передбаченої п. 1 статті 6 Конвенції, відповідно до якої:

«Кожен має право на... розгляд його справи упродовж розумного строку... судом, який вирішить спір щодо його прав і обов'язків цивільного характеру...»

A. Прийнятність

20. Суд зазначає, що ця скарга не є очевидно необґрунтованою в сенсі п. 3 статті 35 Конвенції. Він також зазначає, що вона не є неприйнятною з будь-яких інших підстав. Таким чином, вона має бути визнана прийнятною.

B. Щодо суті

21. Уряд висловив заперечення щодо скарги заявника, стверджуючи, що значних періодів бездіяльності, за які відповідала би держава, у ході провадження не було. Уряд стверджував, що тривалість провадження була спричинена поведінкою сторін, за яку Уряд не несе відповідальності. Зокрема, Уряд зазначив, що сторони неодноразово не з'являлися до суду. Уряд також стверджував, що сторони також вплинули на затримки у провадженні, оскільки вони заявляли клопотання про виклик свідків, витребування додаткових документів, заявляли інші різні клопотання, оскаржували судові рішення до судів вищих інстанцій.

22. Заявник не погодився.

23. Суд нагадує, що розумність тривалості провадження має бути оцінена в світлі обставин справи та враховуючи такі критерії: складність справи, поведінку заявника та відповідних державних органів та важливості предмета розгляду для заявника (див., серед багатьох інших справ, «Фрідлендер проти Франції» (*Frydlender v. France*) [GC], № 30979/96, п. 43, ECHR 2000-VII).

24. Суд зазначає, що зазначене провадження було розпочато у серпні 2000 року і триває до цього часу в Верховному Суді. Таким чином, провадження триває вісім років та п'ять місяців у судах трьох інстанцій.

25. З огляду на заборону міграційної служби заявнику виїжджати з України на постійне проживання за кордон до вирішення справи по суті предмет провадження у справі був певною мірою важливим для заявника.

26. Щодо питання про складність справи, Суд зауважує, що вона стосується простого спору між фізичними особами.

27. Суд зазначає, що заявник певною мірою вплинув на тривалість провадження. Однак він не може бути відповідальним за загальну тривалість провадження в цій справі.

28. Суд вважає, що за частину затримок у справі (зокрема, тривалість розгляду справи в суді першої інстанції, перенесення судового засідання у зв'язку із залученням судді до розгляду іншої справи та тривалість розгляду в касаційній інстанції) відповідальним є Уряд (див. «Головко проти України» (*Golovko v. Ukraine*), № 39161/02, пп. 61–65, 1 лютого 2007 року).

29. Суд неодноразово встановлював порушення п. 1 статті 6 Конвенції у справах, подібних до

цієї (див., наприклад, «Якименко проти України» (*Yakymenko v. Ukraine*), № 19142/03, п. 39, 29 травня 2008 року; «Павлюлинець проти України» (*Pavlyulynets v. Ukraine*), № 70767/01, п. 53, 6 вересня 2005 року; і «Головко» (*Golovko*), наведене вище, п. 65).

30. Дослідивши всі надані матеріали, Суд визначає, що Уряд не надав жодного факту чи аргументу, здатного переконати Суд дійти іншого висновку у даній справі. Беручи до уваги свою практику з цього приводу, Суд вирішує, що в цій справі тривалість провадження була надмірною і не відповідала вимозі «розумного строку».

31. Таким чином, у цій справі було порушення п. 1 статті 6.

II. ІНШІ СТВЕРДЖУВАНІ ПОРУШЕННЯ КОНВЕНЦІЇ

32. У своїй заяві заявник скаржився за статтею 2 Протоколу № 4 на незаконну заборону виїжджати із України. У своїх інших скаргах він стверджував, не посилаючись на будь-яку статтю Конвенції чи протоколів до неї, що суди, які розглядали його справу, були корумповані.

33. Ретельно дослідивши зауваження заявника та виходячи із сукупності наявних матеріалів, Суд не встановив в тій мірі, в якій він є повноважним вивчати заявлені скарги, жодних ознак порушення прав і свобод, викладених у Конвенції.

34. Відповідно цю частину заяви має бути визнано неприйнятною як очевидно необґрунтовану відповідно до пп. 3 і 4 статті 35 Конвенції.

III. ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

35. Стаття 41 Конвенції передбачає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції та протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливу сатисфакцію».

A. Шкода

36. Заявник вимагав 5586 євро відшкодування матеріальної шкоди. Ця сума включає витрати на авіаквитки для нього та його дружини, а також інші транспортні витрати. Заявник також стверджував, що він зазнав моральної шкоди; він залишив це питання на вирішення Суду.

37. Уряд не погодився з вимогами заявника.

38. Суд не встановлює жодного причинного зв'язку між порушенням та стверджувану шкодою; таким чином, він відхиляє ці скарги. З іншого боку, вирішуючи на засадах справедливості, Суд присуджує заявнику 1600 євро відшкодування моральної шкоди.

B. Судові витрати

39. Заявник не висунув жодної вимоги щодо судових витрат. Відповідно Суд нічого не присуджує.

C. Пеня

40. Суд вважає належним обрахувати пеню, виходячи з розміру граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, плюс три відсоткових пункти.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* скаргу щодо тривалості провадження прийнятною, інші скарги в заяві — неприйнятними.

2. *Постановляє*, що мало місце порушення п. 1 статті 6 Конвенції.

3. *Постановляє*, що:

- (а) протягом трьох місяців з дня, коли рішення стане остаточним відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач має виплатити заявнику 1600 (одну тисячу шістсот) євро відшкодування моральної шкоди з врахуванням будь-якого податку, який може бути стягнуто. Ця сума має бути конвертована в національну валюту держави-відповідача за курсом, чинним на день розрахунку;
- (b) після спливу вищезазначених трьох місяців і до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, що діятиме в період несплати, плюс три відсоткові пункти.

4. *Відхиляє* решту вимог заявника стосовно справедливої сатисфакції.

Вчинено англійською мовою та повідомлено письмово 16 квітня 2009 року відповідно до пп. 2 та 3 Правила 77 Регламенту Суду.

Клаудія ВЕСТЕРДІК
Секретар

Райт МАРУСТ
Голова